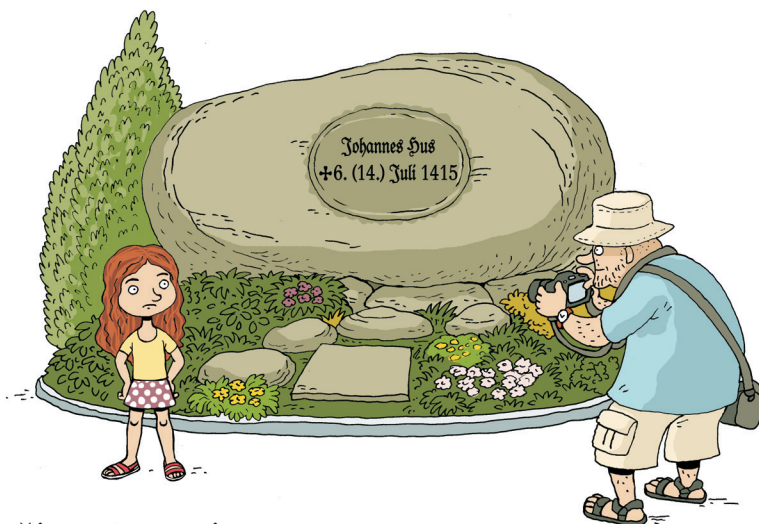

Okno obra mezi afrikány

Blanka se vrtěla na dřevěné lavičce a pozorovala skalku mezi paneláky. Tedy skalku. Mezi květinami byl jeden obrovský kámen.

„Pojď se vyfotit,“ volal na ni táta, který kámen už asi dvacetkrát z různých úhlů vyfotografoval. „Je to bludný kámen.“ Otřel si pot z čela a znovu v hledáčku hledal místo, ze kterého vyzraje na ostré přechody stínů a paprsků letního slunce. Světlé kraťasy se mu lepily na nohy a tričko měl v podpaží propocené.

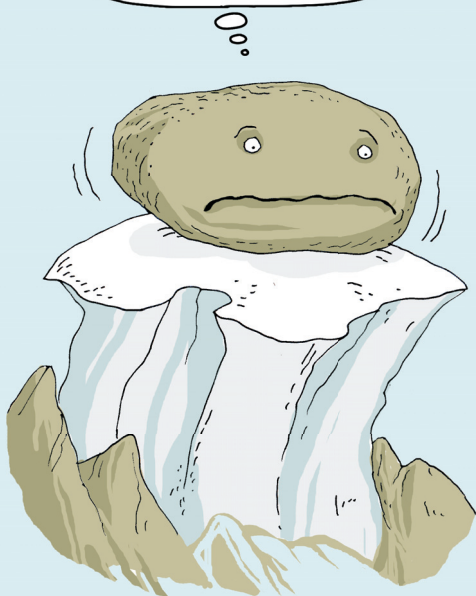
Spíš obludný, pomyslela si dívka a naklonila hlavu. Oválná cedulka na kameni vypadala jako okno obra, který vystrčil baňatou hlavu ze země a zkameněl. A lidé ji osázeli žlutými afrikány, růžovými voskovkami a zelenými kapradinami. Blanka se pomalu zvedla a přisouvala se blíž.

Bludný kámen

Bludné balvany jsou velké kameny, které byly v době ledové přeneseny ledovcem a „zabloudily“ tak na větší nebo menší vzdálenost od místa svého původního výskytu. Když ledovec roztál, blok horniny se ocitl v geologicky zcela odlišném prostředí. Takový kámen byl nalezen při stavbě kostnické železnice a roku 1862 slavnostně usazen na místě upálení Jana Husa.

ASI JSEM ZABLOUDIL!

„A co je na tom bludišťákově tak zajímavé?“ Byl horký letní den a oni strávili několik hodin v autě cestou z Itálie. Myslela si, že v Kostnici zastavili, aby si dali zmrzlinu a protáhli se. Ale ne. Oni místo lízání nanuku okukovali kámen. Maminka nadšení pro šutr také nesdílela, seděla schoulená ve stínu a mačkala si ukazováčky spánky.

„Přečti si nápis,“ povzbuzoval Blanku táta. „A usmívej se.“

„Johannes Hus,“ pomalu četla holčička. „A rok 1415.“

Cvak. Oko kamenného obra mrklo.

„A co jako?“ zeptala se a opět se zkoumavě zadívala na kámen. Byl nehybný. No jako kámen. Asi to přece jen byl zvuk fotoaparátu.

„Johannes je latinská podoba jména Jan,“ vysvětloval tatínek. „Podobně jako anglicky řekneme John.“

„Aha, Jan Hus,“ vzpomněla si Blanka a rozsvítila se. Opět cvakla spoušť fotoaparátu. *Možná budu mít na fotce nad hlavou svítící žárovku*, napadlo dívku a usmála se.

Cvak.

„Tati, už toho nech. Proč tady není latinsky přeložené i jméno Hus?“

„Příjmení se nepřekládají.“

„Ale něco přece znamenají?“

„Znamenají. Hus byl nejprve Janem z Husince, ale ve škole mu kamarádi říkali Hus, tak to sám začal používat. Jako dospělý se podepisoval Jan Hus, někdy dokonce Jan Hus z Husince.“

„A hus je přece to stejné co husa, ne? To mu nevadilo?“ kroutila Blanka hlavou. „Mně to přijde jako nadávka. Nechtěla bych, aby mi někdo říkal huso.“

„Byla to přezdívka. Já bych řekl, že to ve středověku tak nebrali. Víš vlastně, čemu se říká husinec?“

PROJÍT MEZI KRAVINCI A HUSINCI,
TO JE JAKO CHŮZE PO MINOVÉM POLI.

„Nevím.“

„Přece husímu chlívku, ale taky to mohlo znamenat husí hovínko.“

„Jako kravinec!“ vyprskla Blanka smíchy a vzpomněla si na louku pokrytou kravskými lejny, přes kterou hopsali, když se potřebovali na chalupě dostat do lesa.

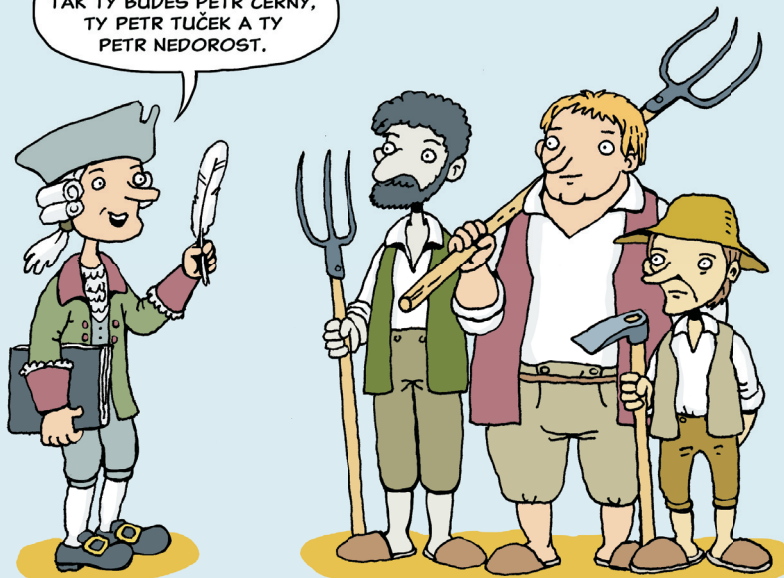
„Nepůjdeme už?“ ozvala se maminka. Nemusela nic vysvětlovat. Hned poznali, že má migrénu. To je zlé. Když ji opravdu hodně rozbolela hlava, musela si lehnout, nikdo na ni nesměl mluvit, léky nepomáhaly. Jen se čekalo, až ten hnusný bolehlav odejde.

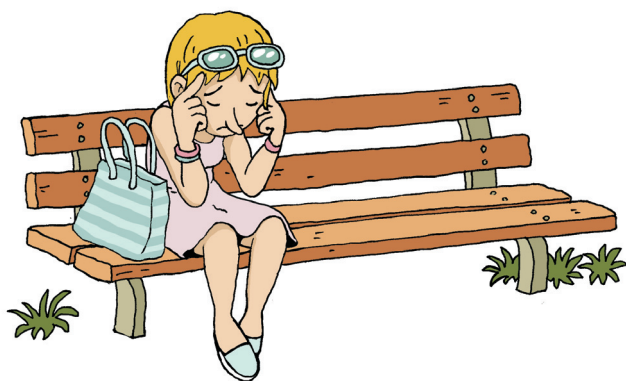
„Blanko, počkej tu na mě,“ řekl táta. „Odvedu maminku do auta a pak si to všechno spolu ještě prohléd-

Přízviska a příjmení

Křestní jména k rozlišení lidí nestačila, protože i v malé vesnici snadno mohli žít dva Petrové a tři Aničky. Jenže povinná a dědičná příjmení u nás zavedl Josef II. až v roce 1788. Do té doby se proto jména doplňovala přízvisky. Ta lidé vymýšleli třeba podle řemesla (Sklenář, Pekárek nebo Krejčík) nebo vlastnosti (Krátký, Veselý nebo Kučera), mohlo jít také o různé obměny křestních jmen (Janoušek, Pavlík nebo Lukeš). Velmi často se používala jména zvířat (Ptáček, Jelínek či Hrdlička). Přízvisky se mohly stát také přezdívky, ze kterých vyprchalo citové zbarvení.

TŘI PETROVÉ?
TAK TY BUDEŠ PETR ČERNÝ,
TY PETR TUČEK A TY
PETR NEDOROST.

neme.“ Pověsil jí na krk fotoaparát. „Můžeš zatím udělat pár fotek.“

Dívka se dívala, jak zvolna odcházejí, a potom se váhavě pustila do zkoumání bludného kamene. Našla na zemi tabulku, na které stálo česky, že podle ústního podání byl na tomto místě 6. července 1415 za své smýšlení upálen Jan Hus. Tabulku vyfotila. I s lemem vlastní puntíkové sukýnky a se sandály, které se jí přimotaly do záběru. Na zemi si všimla dlouhého ptačího pera. Zvedla ho a zastrčila si ho za ucho do vlasů.

ho ptačího pera. Zvedla ho a zastrčila si ho za ucho do vlasů.

Za kamenem se mihlo něco bílého! Blanka opatrně našlapovala kolem záhonu, fotoaparát v pohotovosti. Obešla kámen a bílá skvrna se bleskurychle protáhla na druhou stranu. Možná kočka, napadlo Blanku, když se vracela po svých stopách, aby ji zmátla. Vykoukla zpoza kamene a v záhonu spatřila bílého ptáka, který Blanku vyhlížel z opačné strany.

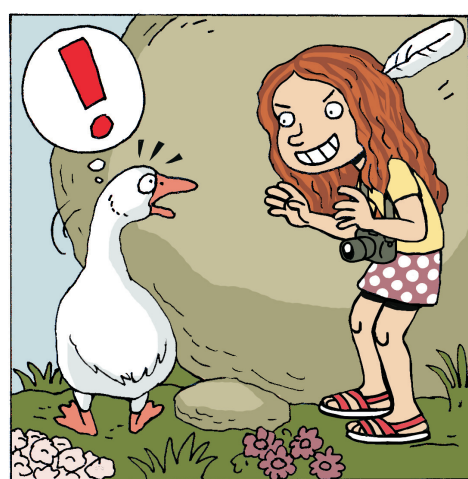
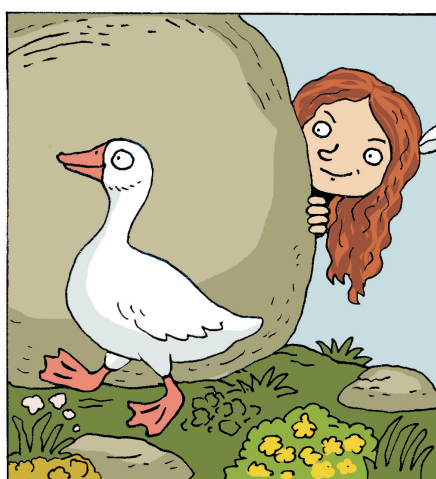
Cvak.

Pták se překvapeně ohlédl a promluvil:

„Proč mě fotíš?“

„Jak to že mluvíš?“ zeptala se Blanka místo odpovědi. Leknutím málem upustila fotoaparát.

Oko v ohromném balvanu znovu mrklo. Pobaveně.

? Ukaž, podle čeho se dávala lidem příjmení.

Hlídací husa

Husa natáhla krk a zakejhala:

„Ga ga.“

„Cože?“ zeptala se dívka. „Já ti nerozumím.“

„A proto místo kejhání mluvím,“ mrkla na ni husa. „Abys mi rozuměla. Já tady totiž hlídám.“

„O hlídací huse jsem jakživ neslyšela,“ zatvářila se Blanka pochybovačně. „To je přece nesmysl.“

„Pche, neslyšela, protože jsi mladá a hloupá.“ Husa se obrátila k dívce zády.

„Tak mi to vysvětli a neurážej se.“

Kapitolské husy

Ve středu města Řím stojí pahorek jménem Kapitol. Ve starověku zde Římané vystavěli mnoho skvostných paláců a velkolepých chrámů. V jednom z chrámů byly chovány posvátné husy. Když do města vtrhli Galové, Kapitol dlouho odolával. Útočníci se jej pokusili obsadit tajně během noci. Jenže husy svým kejháním včas vzbudily stráž a ty opevněný kapitolský pahorek před galskými válečníky ubránily.

„Domácí husy strážily hrady i města od nepaměti,“ otočil pták hlavu. „Jsme bystřejší než psi.“

„To jsem netušila,“ podivila se Blanka. „A jak to, že mluvíš česky? Jsme přece v Německu.“

„A ty snad německy mluvíš?“ přivřela jedno oko husa.

Dívka zavrtěla hlavou.

„Tak proto mluvím česky,“ pokývala husa spokojeně hlavou a začala si zobákem upravovat peří. Tvářila se však, že se dál vybavovat nehodlá.

Blanka bezradně přešlapovala z jedné nohy na druhou, fotografovat se již neodvážila. Hlavou jí vířily myšlenky jako splašené. *Hlídací husa určitě stráží nějaké tajemství. Jenže jak ji přimět, aby se o něj podělila?* Prohrábla si rukou vlasy a v prstech se jí zachytilo ptáčí pero.

„Co potřebuješ?“ ozvala se nečekaně husa.

„Já, já nevím,“ koktala Blanka.

„Proč mě tedy přivoláváš?“

Dívčina se zadívala na pevné pírkó a zpátky na husu a její ocasní pera. Byla stejně dlouhá a bílá.

„To je tvoje?“

„Vidíš tu snad někoho dalšího tak krásně opeřeného?“

Blanka zavrtěla hlavou a pomalu se zeptala:

„A když mám tohle tvoje bílé pírko, prozradíš mi, co hlídáš?“

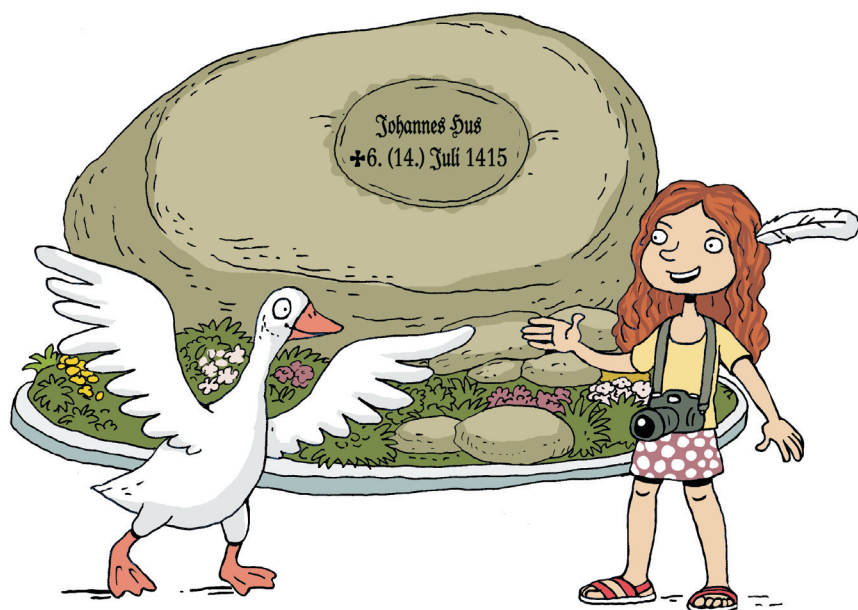
„Když jinak nedáš,“ ošila se neochotně husa. „Musíš se ale umět zeptat. Jen tomu, kdo se umí zeptat, dostane se odpovědi.“

Blanka si uhladila sukni, aby získala čas, a dobře si připravila otázku.

„Kdo a proč zrovna sem tenhle bludný kámen dokoulel?“

„Vidíš, obludáku,“ otočila se husa na kámen. „Zajímáš ji.“

Oko v kameni znovu mrklo, husa zamávala křídly a svět kolem Blanky se zatočil.

? **Popiš, proč lidé chovají husy.**

